

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอน แบบโครงการสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

Applying of Hi/Scope Method Learning Activities for Project Approach Teaching Skill Development for Students in the Early Childhood Program

พรพรรณ เพ็งผล
Pornpun Pengpol

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000
Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: police.teacher10@gmail.com

Received: 15 June 2022; Revised: 01 August 2022; Accepted: 29 August 2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ได้รับจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope และนำไปปรับใช้ในการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 54 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทำการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope แบบวัดประเมินทักษะการสอนแบบโครงการ จำนวน 3 ทักษะ แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิธีการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สาเหตุที่ใช้วิธีนี้เนื่องจากนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 4 จะต้องออกฝึกสอนในโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนที่ใช้แนวการสอนแบบโครงการ และการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope จากนั้นศึกษาคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2560 (3 – 6 ปี) และตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope สร้างแผนการสอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการจำนวน 24 กิจกรรม นำแผนการจัดกิจกรรมการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจและนำมาแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้ผลการทดสอบการวัดทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 4 ทำการดำเนินการทดลองในกิจกรรมการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการ ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ในวันจันทร์-วันพฤหัสบดี วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้ง 24 กิจกรรม เมื่อดำเนินการทดลองครบ 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 4 เป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบที่ใช้ก่อนการทดลอง นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาปฐมวัยมีทักษะการสอนแบบโครงการสูงขึ้นทั้ง 3 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการวางแผนการสอน ($\bar{X}=4.33$) สูงกว่าก่อนทำกิจกรรม ($\bar{X}=2.56$), 2) ทักษะการปฏิบัติการสอน ($\bar{X}=4.17$) สูงกว่าก่อนทำกิจกรรม ($\bar{X}=2.61$), 3) ทักษะการทบทวนการสอน ($\bar{X}=4.06$) สูงกว่าก่อนทำกิจกรรม ($\bar{X}=2.39$)

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope ทักษะการสอนแบบโครงการ, นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

Abstract

The objective of this study was to develop the project-approach-teaching method of the students in early childhood education by using and applying the Hi/Scope instructional package to teach 54 preschool children selected by purposive sampling. The experiment was carried out within a period of 8 weeks, with 3 sessions per week, 40 minutes per session, for a total of 24 sessions. The research instruments were the Hi/Scope instructional package, the 3-skill-

project-approach teaching evaluation form, and the preschool children's satisfaction survey for the project-approach teaching method of the students in early childhood education.

Step 1: The researcher selected the field of study, which was composed of senior students from the faculty of early childhood education, by using purposive sampling. As those students are required to complete a teaching internship at schools that use the project approach and the Hi/Scope teaching method for the early childhood curriculum, B.E. 2560 (three to six years old), and an example of an early childhood experience plan, the department of academic affairs, the ministry of education, as well as studying documents, textbooks, and research related to Hi/Scope instructional packages. Then 24 instructional packages are developed for the project approach. Lastly, I presented my work to three professionals for reviews and comments.

Step 2: The researcher improves the project approach teaching skill by using the results of the project approach and Hi/Scope teaching evaluation of senior students from the faculty of early childhood education. It was rehabilitated for six weeks. Monday through Thursday, four days a week. In total, 24 activities pre-post-test evaluation was done after a 6 week experimental period. The data was analyzed to prove the hypothesis.

The results of this study showed that the students in early childhood education have higher skills as follows:

1. Lesson planning skill (\bar{X} =4.33) compared to pre-test (\bar{X} =2.56),
2. Teaching skill (\bar{X} =4.17) compared to pre-test (\bar{X} =2.61),
3. Revising skill (\bar{X} =4.06) compared to pre-test (\bar{X} =2.39)

Keywords : Hi/Scope Instructional Package, Project-Approach Teaching Skill, Students in Early Childhood Education

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย [1]

การสอนแบบโครงการ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นตัวดำเนินกิจกรรม ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 และด้วยความคิดริเริ่มของ วิลเลียม เฮิร์ด คิลแพทริก (William Heard Kilpatrick) ครูสอนภาษาที่เป็นบุคคลสำคัญในขบวนการพัฒนาการศึกษาในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ซึ่งได้ขยายรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงการนี้ โดยนำแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักปฏิรูปการศึกษาคนสำคัญ ซึ่งให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของเด็ก ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่มปฏิบัติการ ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการ และมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้และเกิดองค์ความรู้ด้วยตัวเอง เข้ามาร่วมด้วย ทำให้กลายเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลก [2] หลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการนั้น คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยความลุ่มลึกตามความสนใจ ผ่านกระบวนการคิดและแก้ปัญหาจากตัวของผู้เรียนเอง จนได้คำตอบที่ต้องการเพื่อนำเสนอสิ่งที่เรารู้มาเสนอต่อผู้อื่น โดยมีระยะเวลาในการดำเนินการเท่ากับปริมาณเนื้อหาและเพียงพอต่อความสนใจของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันโดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวก ซึ่งในรายวิชา กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2 ของนักศึกษาสภาวิชาชีพการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 พบว่า นักศึกษาสภาวิชาชีพการศึกษาปฐมวัย มีทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับพอใช้ นักศึกษายังขาดการวางแผนการสอน การวางแผนการเตรียมอุปกรณ์ ที่เป็นขั้นตอนแบบชัดเจน ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการในระดับนักศึกษาสภาวิชาชีพการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 4 และได้นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้อตามแนวคิด Hi/Scope มาใช้ในการพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการขึ้น

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น การพัฒนาทักษะการสอนแบบแบบโครงการสำหรับนักศึกษาปฐมวัยนับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนแบบกลุ่มเล็ก ๆ ฝึกให้นักศึกษามีทักษะในการแก้ปัญหา การวางแผนการเรียนการสอนที่ต้องใช้ในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้อตามแนวคิด Hi/scope ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จของกลุ่มซึ่งการเรียนรู้อแบบโครงการโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้อตามแนวคิด Hi/scope ผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้ผู้เรียนได้ใช้การประมวลสิ่งที่เกิดจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ จัดระบบความรู้เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักฐานสำคัญ[3]การจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้กระบวนการกลุ่มผู้สอนจะต้องเลือกการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กใน

ระดับปฐมวัย และนักศึกษาจะต้องมีความพร้อมที่จะร่วมกันทำกิจกรรม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเดียวกัน นั่นคือ การเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ[4] จากการศึกษาเปรียบเทียบเด็กปฐมวัย 3 กลุ่ม ซึ่งเรียนรู้ตามแนวทางที่แตกต่างกันคือ กลุ่มที่ครูสอนโดยตรง กลุ่มที่อยู่ในเนอร์สเซอร์รี่แบบเดิม และกลุ่มไฮสโคป ติดตามตั้งแต่เล็กจนถึงอายุ 29 ปี ผลวิจัยแสดงให้เห็นว่า เด็กกลุ่มที่เรียนด้วยแนวไฮสโคปนั้นพบปัญหาพฤติกรรมทางสังคมและอารมณ์น้อยกว่า 2 กลุ่มแรก เป็นผลพิสูจน์ว่าการศึกษาตามแนวทางนี้ช่วยป้องกันอาชญากรรม เพิ่มพูนความสำเร็จทั้งการศึกษาและการดำเนินชีวิตได้ [5]

หลักการทั่วไปของการจัดการเรียนรู้แบบ High Scope การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก (Adult-Child interaction) กระบวนการเรียนรู้แบบไฮสโคปในการวางแผน-ปฏิบัติ-ทบทวน กระบวนการเรียนรู้แบบไฮสโคปเป็นกระบวนการวางแผนการปฏิบัติและทบทวน เป็นการคิดและการทำงานของผู้เรียนตามที่วางแผนเอาไว้ อาจารย์ผู้สอนจะสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยการกระตุ้นความคิดด้วยการตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิดและตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการคิดเพื่อวางแผนปฏิบัติและทบทวนด้วยกันเป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก ทำให้ผู้เรียนมั่นใจในตนเองจนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เป็นผลงานที่ตั้งใจโดยใช้ขั้นตอนการวางแผน (Plan), การปฏิบัติตามแผน (Do), และการทบทวนงาน (Review) ผ่านการกระทำ. การจัดการศึกษาแบบไฮสโคปจะสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ได้ประสบการณ์ที่ดี การคิดเองและตัดสินใจลงมือทำอย่างเป็นอิสระ [6]

ทั้งนี้ในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope จะส่งเสริมให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยมีส่วนร่วมหรือดำเนินการในการทำกิจกรรมได้มากที่สุด อาจารย์เป็นผู้แนะนำเนื้อหาและประสบการณ์เพื่อให้นักศึกษาค้นพบความรู้ด้วยตนเอง การที่อาจารย์จะช่วยพัฒนาทักษะที่พึงประสงค์ให้แก่ นักศึกษาทางด้าน การวางแผน การลงมือทำ การทบทวนสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว สามารถทำได้โดยการจัดประสบการณ์ด้วยการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม และการที่นักศึกษาทำร่วมกันเป็นกลุ่ม อาจจะทำงานร่วมกันหรือหรือไม่ทำงานร่วมกันโดยตรง นักศึกษาจะเรียนรู้ทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ได้รับการถ่ายทอดมารยาทและกติกาสังคม เกิดความมีวินัยในตนเอง เกิดสำนึกความรับผิดชอบต่อสมาชิกอื่นในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ เพียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้เล่นหรือทำงานร่วมกัน จะทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจผู้อื่น [7]

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope ให้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยนั้น เป็นชุดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เป็นการเน้นการจัดการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านสื่อของจริงที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับหน่วยการจัดประสบการณ์[8] ชุดกิจกรรมเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นหรือจัดหาให้กับผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะ ให้แก่ ผู้เรียน โดยมีโจทย์ ปัญหาและคำชี้แจง ให้แก่ผู้เรียนฝึกทักษะในด้านต่างๆ สามารถจัดกิจกรรมได้หลายกิจกรรมด้วยกัน เช่น การเล่านิทาน การสืบค้นหาข้อมูล การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกลุ่มเล็กและมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบให้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยเพราะการเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมตามแนวคิด Hi/Scope เป็นสิ่งที่ใกล้ชิดของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย [9]

ดังนั้นผู้วิจัยจึงการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยให้บรรลุตามเป้าหมาย การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยจึงมีความจำเป็นและต้องส่งเสริมพัฒนาให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้คิดแก้ปัญหา คิดวางแผนในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยได้รับความรู้และสนุกสนานกับการเรียนไปพร้อมกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยเพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่เด็กในการพัฒนาความพร้อมทุกๆด้าน และสามารถพัฒนาทักษะการสอนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยที่ได้รับไปต่อยอดในการสอน การจัดการเรียนให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยที่ได้รับจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope และนำไปปรับใช้ในการสอนของนักศึกษาเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัยก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ภาคการศึกษา 2563 จำนวน 54 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope
2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชา 1074306 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ในวันจันทร์-วันพุธ วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้ง 24 กิจกรรม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design ดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองของการวิจัย One-Group Pretest-Posttest Design

	การทดสอบก่อนใช้ชุดกิจกรรม	การดำเนินใช้ชุดกิจกรรม และการจัดกิจกรรม	การทดสอบหลังใช้ชุดกิจกรรม
	T1	X	T2
เมื่อ	T1 แทน การทดสอบก่อนใช้ชุดกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope	X แทน การดำเนินการการใช้ชุดกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope และจัดการสอนแบบโครงการ	T2 แทน การทดสอบหลังใช้ชุดกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการ จำนวน 24 แผน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ในวันจันทร์-วันพุธ วันละ 1 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการสอนแบบโครงการ ดังนี้
ระยะที่ 1 การเริ่มต้นโครงการ ระยะที่ 2 ขั้พัฒนาโครงการ ระยะที่ 3 ขั้สรุป

แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 3.70- 4.00 อยู่ในระดับมาก

2. แบบวัดทักษะการสอนแบบโครงการ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) / 2) ปฏิบัติ (Do) / 3) การทบทวน (Review) ด้านละ 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 12 ข้อ

แบบวัดทักษะการสอนแบบโครงการได้รับการตรวจสอบความสอดคล้องเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์โดยใช้สูตร IOC แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาปฐมวัยต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการจำนวน 10 ข้อ คำถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครุศึกษามีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการ ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยใช้ผลการทดสอบการวัดทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 4
2. ผู้วิจัยทำการดำเนินการทดลองในกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการ ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ในวันจันทร์-วันพุธ วันละ 1 ชั่วโมง รวมทั้ง 24 กิจกรรม

- เมื่อดำเนินการทดลองครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบทดสอบทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 เป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบที่ใช้ก่อนการทดลอง
- นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด นักศึกษามีทักษะการสอนแบบโครงการสูงขึ้นหลังจากใช้ชุดกิจกรรม ทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะการวางแผนการสอน ก่อน (\bar{X} = 2.56) หลัง (\bar{X} = 4.33) / ทักษะการปฏิบัติการสอนก่อน (\bar{X} = 2.61) หลัง (\bar{X} = 4.17) / ทักษะการทบทวนการสอน ก่อน (\bar{X} = 2.39) หลัง (\bar{X} = 4.06) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการสอนแบบโครงการโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม

ทักษะการสอนแบบโครงการ	คะแนนเต็ม	ก่อนใช้ชุดกิจกรรม		หลังใช้ชุดกิจกรรม	
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ทักษะการวางแผนการสอน	5	2.56	.51	4.33	.69
ทักษะการปฏิบัติการสอน	5	2.61	.50	4.17	.71
ทักษะการทบทวนการสอน	5	2.39	.50	4.06	.73
รวม	15	7.56	1.20	12.56	1.40

2. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope

รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1. อาจารย์ชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope	2.78	.43	มาก
2. อาจารย์แบ่งกลุ่มนักศึกษาโดยละเอียดความสามารถอย่างเหมาะสม	2.89	.32	มาก
3. อาจารย์ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักศึกษาในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	2.89	.32	มาก
4. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา	2.83	.38	มาก
5. เนื้อหา ภาษา รูปแบบตรงกับความสนใจ และความต้องการของนักศึกษา	2.83	.38	มาก
6. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายากและการจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	2.94	.24	มาก
7. นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและอธิบายความรู้ให้สมาชิกในกลุ่มฟัง	2.89	.32	มาก
8. นักศึกษาได้ฝึกทักษะ 3 ด้าน คือ การวางแผน, การปฏิบัติ, การทบทวน	2.94	.32	มาก
9. การประเมินผลมีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาเป็นรายบุคคล และกลุ่ม	2.89	.32	มาก
10. มีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักศึกษา	2.89	.32	มาก
รวม	2.88	.09	มาก

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี อภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope พบว่า ทักษะการสอนแบบโครงการของนักศึกษาปริญญาตรีหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถอภิปรายผลได้ว่า ทักษะการสอนแบบโครงการสูงขึ้นเนื่องจากการได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะการวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอน การทบทวนการสอนให้กับเด็กปริญญาตรีได้อย่างชัดเจน นำไปปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของตนเองให้มีคุณภาพมากขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานในชีวิตจริงได้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผนการสอน เป็นขั้นตอนที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกการวางแผนของตนเองในการเตรียมการสอน ได้ใช้ทักษะการคิดเพื่อเตรียมการใช้กิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิดและแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจในการวางแผนงาน โดยนำเสนอการวางแผนของตนเองให้กับคุณครูประจำชั้นและกลุ่มผ่านแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณาท รักสกุลไทยและคณะ ที่กล่าวว่า ขั้นตอนการวางแผน (Plan) เป็นกระบวนการคิดของผู้เรียนที่กำหนดเป้าหมายของการกระทำ มีความคาดหวังต่อกิจกรรมนั้น โดยการวางแผนขึ้นอยู่กับอายุ ความสามารถในการสื่อสาร การใช้ภาษา การวางแผนเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนความคิด การเลือก และความชัดเจนในการตัดสินใจพร้อมส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง เพราะสามารถควบคุมตนเองให้สนใจในกิจกรรมดังที่ตนเองได้วางแผนไว้ [10]

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการสอน เป็นขั้นตอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายตามแผนที่วางไว้ และทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการที่เรียนรู้อย่างลุ่มลึกในเรื่องที่ผู้เรียนให้ความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรี ผลโยธินและคณะ ที่กล่าวว่า ขั้นตอนการปฏิบัติ/การทำงาน (Do/Work) คือ ขั้นตอนการทำงาน เป็นช่วงที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และแก้ปัญหาอย่างมีจุดมุ่งหมาย ตั้งใจและได้เรียนรู้ตามประสบการณ์สำคัญ ช่วงเวลาการทำงาน เป็นช่วงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ค้นพบสิ่งใหม่ๆ ต้องเลือก และตัดสินใจ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำงานอย่างจริงจัง [11]

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นทบทวน เป็นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทบทวนผลที่ได้รับจากการลงมือกระทำ ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกภูมิใจในผลงาน ความกล้าแสดงออกที่จะเล่าประสบการณ์ต่างๆ ให้ครูและเพื่อนฟัง ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณาท รักสกุลไทยและคณะ กล่าวว่า ขั้นตอนการทบทวน (Review) คือ ช่วงที่นักศึกษาได้สะท้อนการพูดคุย และการนำเสนอสิ่งที่ผู้เรียนทำ ผู้เรียนได้วางแผนและลงมือปฏิบัติจริงไปเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องบรรยายส่วนที่สำคัญ และสามารถแสดงความรู้สึกให้ผู้อื่นเห็นได้ ผู้เรียนจะได้คิดย้อนกลับไปถึงอดีต ทบทวนถึงเป้าหมายเดิมที่เราตั้งเป้าหมายไว้ทำให้ผู้เรียนได้มีเวลาพิจารณาสิ่งที่ผู้เรียนคิดไว้ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ถือเป็นทักษะที่สำคัญที่เป็นรากฐานระเบียบวินัยในตนเอง [12]

2. ผลการวิจัยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการสำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของนักศึกษาปฐมวัยหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายากและการจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียนและนักศึกษาได้ฝึกทักษะ 3 ด้าน คือ การวางแผน, การปฏิบัติ, การทบทวน ($\bar{X} = 2.94$) รองลงมาคือ อาจารย์แบ่งกลุ่มนักศึกษาโดยละเอียดเหมาะสม, ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักศึกษาในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง, นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและอธิบายความรู้ให้สมาชิกในกลุ่มฟัง, การประเมินผลมีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาเป็นรายบุคคล และกลุ่มมีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักศึกษา ($\bar{X} = 2.89$) และนักศึกษาให้คะแนนอาจารย์ในการชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope ค่าเฉลี่ยต่ำ ($\bar{X} = 2.78$) ซึ่งคะแนนค่าเฉลี่ยที่เกิดขึ้นได้รับการตอบสนองตามที่นักศึกษาต้องการและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope เพื่อพัฒนาทักษะการสอนแบบโครงการสอดคล้องกับ วัฒนา มัคคสมัน กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบโครงการเป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นความสำคัญกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเลือกเรื่องที่จะเรียน เลือกวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและให้ออกาสผู้เรียนที่จะเรียนรู้ตามความคิดและวิธีการของตนเอง [13] การสอนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง แสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการกระทำ กิจกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ตนเองสนใจเป็นการฝึก การสังเกตสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว รู้จักแยกแยะสิ่งที่พบเห็นที่พบเห็น จึงเกิดการเรียนรู้และผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามลำดับขั้นตอนในการเรียนรู้ทั้ง 3 ระยะ ซึ่งสอดคล้องกับ Seefeldt and Babour (1994; อ้างถึงในกุหลาบตันติผลาชีวะ, 2551: 47 [14])

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 พัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope ที่ส่งเสริมทักษะการสอนแบบโครงการให้กับนักศึกษาปฐมวัย เป็นการสอนที่อาจารย์ผู้สอนต้องเตรียมการสอน เตรียมสื่อ และวัสดุให้พร้อมก่อนการสอนและต้องทำการสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน เป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่าย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

1.2 อาจารย์ต้องมีทักษะในการตั้งคำถามและการใช้ภาษาในการสื่อสารให้ความรู้เกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope ที่ส่งเสริมทักษะการสอนแบบโครงการที่ถ่ายทอดความเข้าใจ เพราะการเรียนตามแนวคิดไฮสโคป อาจารย์จะต้อง

คอยกระตุ้นผู้เรียนด้วยคำถาม เพื่อให้ นักศึกษา ได้คิดวางแผนและแก้ปัญหาตลอดการเรียน เพื่อนำไปปรับใช้จริงในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope ที่สามารถส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนในรูปแบบการสอนอื่นๆได้ เช่น การสอนภาษาธรรมชาติ , การสอนแบบวอลดอร์ฟ,การสอนแบบมอนเตสซอรี เพื่อให้ นักศึกษา ได้รับความรู้และนำไปปรับใช้ให้กับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนได้

2.2 ควรมีการพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Hi/Scope ที่ส่งเสริมทักษะการสอนแบบโครงการ เพื่อนำไปใช้และเผยแพร่ให้กับคุณครูปฐมวัยได้นำไปใช้ในการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ; 2560.
- [2] นรรัตน์ ฝั้นเชียร. นวัตกรรมการสอนแบบโครงการ Project Approach.กรุงเทพมหานคร; 2562
- [3] พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์.การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแนวคิดเทคนิคการสอน2.กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ; 2544.
- [4] สุคนธ์ สีนธนานนท์.สุดยอดวิชาการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนำไปสู่การจัดการเรียนของครูยุคใหม่กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์ ;2550.
- [5] แบลน พอร์ คิตส์. การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.กรุงเทพมหานคร; 2562
- [6] Piaget,J .The moral judgement of the child. New York: Collier Books; 2001.
- [7] พัชรี ผลโยธินและคณะ.การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย: ตามแนวคิดไฮสโคป.กรุงเทพมหานคร; 2560
- [8] เอรารวรรณ ศรีจักร. การพัฒนาทักษะการสอนแบบไฮสโคปของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะ.[ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร; 2560.
- [9] นฤมล เนียมหอม. การสอนแบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย ห้องเรียนครูแมว.กรุงเทพมหานคร: 2562.
- [10] วรรณาท รักสกุลไทยและคณะ.เด็กปฐมวัยกับการเรียนรู้แบบโครงการ.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2550.
- [11] พัชรี ผลโยธินและคณะ.การเรียนรู้ของเด็กไทยตามแนวคิดไฮสโคป.กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง; 2543.
- [12] วรรณาท รักสกุลไทยและคณะ.เด็กปฐมวัยกับการเรียนรู้แบบโครงการ.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2550.
- [13] วัฒนา มัคคสมัน.รูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการสำหรับเด็ก.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา; 2552.
- [14] กุลยา ตันติผลาชีวะ. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย กรุงเทพฯ: มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค; 2551.